

HusInformation

Det Europæiske Hus

Det Europæiske Hus er en humanitær forening der arbejder med udvikling af udsatte menneskers muligheder for livskvalitet

Egmont Højskolen på besøg hos de unge i Craiova

Af Lise From

"Vi vidste godt, at det ville blive anstrengende, men vi ville altså opleve noget andet end det sædvanlige"

25 højskoleelever og 3 lærere fra Egmont højskolen i Hou ved Randers havde lyst til at stifte bekendtskab med de vilkår som unge fysisk handicappede i Rumænien lever under. Det blev en stor og god oplevelse for deltagerne, men også oplevelser der gav stof til eftertanke.

Udgangspunkt for projektet blev formuleret i en ansøgning om tipsmidler i anledning af det europæiske handicapår 2003. Det var en ide om lejrskoleophold, hvor danske og rumænske unge handicappede var sammen med henblik på at få viden om de vilkår der tilbydes handicappede i hhv Danmark og Rumænien. Turen var oprindeligt planlagt til at finde sted i begyndelsen af efteråret 2003, men af hensyn til Egmonthøjskolens planlægning blev studieturen tilrettelagt og gennemført i perioden 20. marts - 4. april 2004.

Egmonthøjskolen er en dansk folkehøjskole under Undervisningsministeriet. I Undervisningsministeriets undervisningsplaner er kravet til studieture, at de indeholder elementer af almindelige karakter og at alle elever har mulighed for at deltage og i øvrigt efter elevernes valg.

Turen blev efter gruppens ønske derfor tilrettelagt således, at gruppen i bus (af økonomiske grunde) kørte til Rumænien via Dresden, Prag og Budapest og hjem via Wien og Hannover med arrangementer i disse byer, hvor gruppen i øvrigt overnattede.

Turen blev på denne måde en "tour de Europe", der gav mulighed for at opleve et Europa i forandring.

Det Europæiske Hus stod med ansvar for tilrettelæggelse og afvikling af programmet i Rumænien i dagene 23. marts - 1. april 2004.

At tilrettelægge et ugelangt program i Rumænien for en gruppe unge mennesker med større eller mindre fysiske funktionsnedsættelser, hvoraf 4 var i kørestol, kræver kendskab til rumænske forhold, og (måske især) kendskab til de krav der stilles til den fysiske tilgængelighed.

Gader og veje er blevet betydeligt bedre igennem de senere år, men det er fortsat særdeles vanskeligt for personer der har en fysisk funktionsnedsættelse, og især for kørestolsbrugere, at bevæge sig rundt i de rumænske byer. Der er trapper og (høje) kantsten og

de fleste steder også store huller i vejbelægningen.

Det Europæiske Hus har gennem sit arbejde i Rumænien i mange år, fået et godt kendskab til forholdene, hvorfor det også lykkedes at gennemføre det planlagte program, til trods for mange fysiske udfordringer. Det vakte lige stor opsigt hver gang gruppen skulle ud og ind ad bussen - så mange i kørestol og dårligt gående der skulle ud og ind i en bus var ikke et dagligt syn.

Hotellerne, der var betegnet som værende fysisk tilgængelige for handicappede, var knapt så tilgængelige, som rumænerne troede. Fx var der - til trods for elevator - altid nogle trapper der skulle forceres og badeværelserne var som regel forsynet med bruseniche med høj kant, så vandet ikke skulle løbe ud på gulvet, ligesom der heller ikke var støttegreb i brusnichen eller ved toilettet, dvs. utilgængeligt for personer i kørestol og kun anvendeligt

med stort besvær for personer med fx gangbesvær. Som eksempel kan nævnes det hotel vi overnattede på i Bucharest, hvor vi blev indkvarteret på 10. etage. Der var heldigvis elevator, men ind til receptionen var der (naturligvis) trappetrin og for at komme ind i hotellets morgenmadsrestaurant skulle man også forcere nogle trappetrin. Fra hotellets side forstod man dog situationen og lagde træramper ud både foran hotellet og op til morgenmadsrestauranten. Desværre var disse træramper ikke så trafikksikre, at vi turde bruge dem, men jeg tror at hotellet, der stod overfor en stor renovation (fra 3-stjernet til 5-stjernet) fik en fornemmelse af, hvad fysisk tilgængelighed betyder.

Offentlige toiletter i Rumænien er generelt ikke nogen spøg når man er en forvænt dansker, men det bliver dyb alvor når der er tale om mennesker med et fysisk

handicap. På de mange benzinstationer der efterhånden er blevet bygget er der dog rimelige toiletforhold, men selv om der reklameres med handicaptoliet, er det ikke altid ensbetydende med at dette toilet er fysisk tilgængeligt. For lidt gulvplads, trin og manglende støttegreb er ofte en forhindring.

Men som et par af de unge piger, der sad i kørestol, sagde: *"Vi vidste godt, at det ville blive anstrengende, men vi ville altså opleve noget andet end det sædvanlige"*. Flot sagt af de to piger.

Fra Danmark deltog Claudia Rasmussen der er dansk gift, født i Rumænien og dermed behersker både dansk og rumænsk, samt foreningens kasserer Lise From. Som guide i Rumænien deltog fra Det Europæiske Hus i Craiova/Rumænien læge dr. Ioan Avramoiu, der har et indgående kendskab til Rumæniens historie..

Programmet var centreret om byerne Baile Herculane, Craiova, Calafat (i den vestlige del af Rumænien), Bucharest (hovedstad) og Deva (nord for Transsylvanien).

Vi fra Det Europæiske Hus mødtes tirsdag den 23. april med gruppen, der med ca. 5 timers forsinkelse nåede grænsebyen Nadlac ved grænseovergangen fra Ungarn omkr. 15-tiden og sent på aftenen nåede vi frem til hotellet i Baile Herculane.

Baile Herculane er en gammel bjergby i den sydvestlige del af Transsylvanien. Byen der siges at have fået navn efter Herkules, fordi han efter en kamp kom dertil for at blive helbredt for sine sår, er kendt for sine termiske bade, hvoraf nogle stammer fra romer-tiden. Et godt sted at hvile for gruppen efter en anstrengende tur gennem Europa. Byrundturen i Baile Herculane gav mulighed for at se de mange gamle kur-hoteller og drikke af det helsebringende kildevand (smager af svovl) der kommer fra de underjordiske kilder. På vejen høje op i bjergene til et stort kraftværk så vi flere steder dampene fra de underjordiske kilder og som folk gerne, fordi det er

sundt, bader i også om vinteren. I floden Timis løber igennem Baile Herculane, så vi også badende. Vandet siges at være godt varmt.

Torsdag den 25. marts kørte vi mod Craiova, der ligger 157 km. syd for Baile Herculane. En del af denne tur foregår langs med Donau på den ene side af vejen mens man på den anden side har den sydligste del af de transsylvanske bjerge. En meget smuk tur. På vejen her passerer man byen Turnu Severin, der var grænseovergang til det tidligere Jugoslavien. Højt oppe over Turnu Severin ligger Ceausescu's tidligere villa, hvor han mødtes med Tito fra Jugoslaven bl.a. for at gå på jagt.

Om eftermiddagen ankom vi til Craiova. Craiova er med sine ca. 300.000 indbyggere, hovedby i Dolj amt, og ligger i midten af en region der hedder Oltenien. Craiova er knudepunkt for den hovedvej der forbinder Timisora i nord med Bucharest i Øst. Den anden hovedvej går over bjergene. Byens historie går tilbage til 1400-tallet.

157 km. ikke er meget efter danske forhold, men det er det efter rumænske forhold på grund af de (trods alt) dårlige og smalle veje, hvilket betyder at køreturen tager lang tid og derfor også ret anstrengende. Efter indkvartering på hotellet blev der aflagt besøg i nogle af DEH's bofællesskaber. Det var absolut besøg der var til stor gensidig glæde. Et par af de rumænske unge taler noget dansk, nogle andre taler lidt engelsk, en enkelt rumæner og en enkelt dansker kunne til gensidig glæde kommunikere på spansk, og med Lolli som mellemmand blev der spurgt og svaret på mange spørgsmål. For danskerne blev det et indblik i de vilkår og muligheder som er til rådighed for handicappede unge

rumænere.

Fredag den 25. marts blev gruppen om formiddagen modtaget på byens rådhus af borgmesteren. (Han var borgmester i Bucharest i revolutionsdagene 1989/90 og han stiller op det kommende parlamentsvalg). Vi havde fået mange forsikringer om, at den fysiske tilgængelighed til rådhuset var i orden. Der er nemlig vedtaget en lov der skal sikre fysisk tilgængelighed til alle offentlige bygninger, så der var naturligvis lavet en rampe på siden af de mange trapper der fører op til hovedindgangen. Men ak - desværre var rampen så stejl, at det var umuligt at gøre brug af den - det ville simpelthen være livsfarligt. Inde i rådhuset er der også mange trapper, for borgmesteren ville absolut have, at modtagelsen skulle foregå i byrådsalen for at gøre det festligt. Borgmesteren fortalte hvad man havde gjort og hvad man ville gøre for at gøre mulighederne så gode som muligt for handicappede. Under hele seancen var der stor pressedækning fra både tv og aviser. Den "uheldige" rampe blev i den ene af aftenens tv-udsendelser brugt af oppositionen.

Frokosten blev indtaget på det ene af de landbrug (Taotomest) som Det Europæiske Hus har været med til at få etableret og som giver bolig og beskæftigelse for 3-5 (sommestider flere) af de unge, der er over den skolepligtige alder, og som på grund af deres handicap ikke har de store muligheder for at få et arbejde på det almindelige arbejdsmarked.

Herefter gik turen til Calafat, en meget smuk by, der ligger ned til Donau ved grænseovergangen til Bulgarien. Også her blev vi modtaget på rådhuset af borgmesteren. Direktøren for museet i Calafat fortalte om byens historie, der går tilbage til romerne, der sejlede til Calafat fra Genova. Borgmesteren fortalte om vilkårene for handicappede, at der næsten ikke er kriminalitet i byen og at man i fremtiden vil prøve at gøre en indsats for gadebørnene. Samarbejde med forældrene og politi er organiseret med en gruppe fra rådhuset, der

går rundt på skolerne for at forebygge, bl.a. også for at fastholde børnene i skolegangen. Der er mange aktiviteter for byens unge, ligesom der også er udveksling med unge fra Bulgarien. Calafat er med i et stort EU-projekt, der bl.a. handler om mindretalspolitik langs Donau. Mange andre områder inddrages i projektet, fx kultur og turisme, fx ved at skaffe indkvarteringsmuligheder på forskellige gårde ude på landet. Iflg. Borgmesteren er infrastrukturen i orden og man planlægger at bygge bl.a. sommerhuse og idrætsanlæg langs Donau. Herefter besøg på byens museum og rundtur i byen med besøg ved byens mindesmærke for krigen mod tyrkerne i.

Lørdag den 27. marts var der mulighed for lidt shopping inden vi skulle smage rumænske vine der i Dolj-området bliver produceret i et af de tidligere kollektivbrug. Først rundt og se forløbet af produktionen og lagrene, en rundtur i flere etager under jorden. Derefter var der smagning af 3 hvide og 3 røde vine. Rumænien er et gammelt vinland og de vine vi smagte kommer bl.a. fra "kongens vinmarker", der ligger ved byen Segarcia. Om eftermiddagen var der planlagt stor fest, hvor danskere og rumænere skulle mødes i festligt lag. I Danmark ville det nok være lidt usædvanligt at starte en fest kl. 14 om eftermiddagen, men den slags spiller ikke nogen rolle for rumænerne. Hovedsagen er man er sammen, får noget godt at spise og drikke - og musik så man kan danse. Og det blev da også et brag af en fest med i alt omkr. 100 deltagere og stor gensynsglæde med de rumænere vi havde mødt dagen før. Alle dansede med alle, både kædedans og pardans - og her oplevede i hvert fald to af de rumænske unge handicappede (spastikere), at selv om man sidder krøllet sammen i en kørestol, kan man altså godt komme ud og danse. Den slags er ikke usædvanligt i Danmark, men det er det i Rumænien. Stemningen var helt i top, ligesom der vist også flagrede nogle amoriner i luften. I hvert fald var det svært for et par af de unge danskere at få sagt farvel til

et par af de unge rumænere.

Søndag den 28. marts var der afgang til Bucharest, men først skulle vi på en spadseretur – efter at have sat nogle forskellige muligheder til afstemning blandt de unge – i Folkets Park. Alle nød den friske forårsluft og muligheden for en spadseretur. Inden vi forlod Craiova spiste vi frokost i et andet af DEHs bofællesskaber, Casa Alava, hvor der bor 7 unge. Her var der stor gensynsglæde mellem rumænere og danskere, ligesom flere fra de andre bofællesskaber var kommet for at sige farvel endnu en gang.

Nogle af disse unge er beskæftiget i det andet landbrug, som DEH har medvirket til at få etableret (Mototi), som vi desværre ikke nåede at besøge til stor skuffelse for dem der bor og arbejder der. Ud over dette har DEH yderligere det såkaldte Lego-Hus, som vi desværre heller ikke nåede at besøge. I Lego-Huset er der udover noget landbrug også etableret værksteder og systue. Alt sammen noget der rummer beskæftigelsesmuligheder for den gruppe af unge, der på grund af deres handicap ikke har de store muligheder på det almindelige arbejdsmarked.

Efter den helt store afsked kørte bussen mod Bucharest – en tur på 214 km. – med ankomst først på aftenen og indkvartering på Hotel Park's 10. etage.

Mandag den 29. marts begyndte med en rundtur i Bucharest til nogle af seværdighederne, fx Ceausescu's palads, som vi fik mulighed for at komme ind og se lidt af. Det er et enormt bygningsværk og meget ødselt i materialevalg. Under turen fortalte Ioan om de steder vi så og i den sammenhæng fortalte Lolli, der er født og opvokset i Rumænien, at der blev trukket ca. 1/5 af lønnen i omkr. 20 år til fx paladset og den store kanal ud til Sortehavet – frivillig tvang. Når man så lige havde set noget af den ødselhed, som disse skatter med store afsavn i øvrigt var gået til, er den vrede og bitterhed som mange rumænere følte, forståelig.

Derefter var det tid til besøget i regeringens nye sekretariat for handicappede. Se-

retariatet har til huse i den samme (gamle) bygning, hvor handicapsekretariatet/-ministeriet har ligget igennem mange år. Der er selvfølgelig også en ret høj snoet trappe op til 1. sal, hvor sekretariatet er beliggende. Men nu er der etableret en elevatorstol, som vist kun én af de danske deltagere turde bruge. Efter mange år med planøkonomi og central styring er løsningen af konkrete problemer nu lagt ud til det lokale niveau. Landet er ind delt i 8 amter og i hvert amt er der en inspektør der har det overordnede tilsyn. Tankegangen er europæisk inspireret og lovgivningen følger EU-direktiverne. Gennem de sidste år er der sket store forbedringer på handicapområdet. Lovgivningen giver således mulighed for hjælp til fx befordring og telefon. Beskæftigelse tilbydes i samarbejde med den lokale arbejdsformidling. I hvert amt er der en erhvervsskole, der tilbyder uddannelse specielt til handicappede. Der er projekter i gang i hvert amt, hvor man tilbyder de handicappede 1 værelses lejligheder og beskæftigelse. Mange af projekterne finansieres af Verdensbanken. Den sociale lovgivning fra 1999 handler også om rettigheder og der er lovændringer på vej, der handler om tilgængelighed, ledsagelse, hjælpemidler m.v. Fx er biler med særlig handicapindretning fritaget for afgifter. De sociale reformer er for alvor begyndt i 2003.

Præsidenten og vicepræsidenten (begge fortæller om sekretariatets virksomhed) for regeringens handicapsekretariat er udnævnt af den rumænske præsident. Der samarbejdes med handicaporganisationer og familier. Sekretariatet får nye lovforslag i parlamentet til høring, ligesom sekretariatet også selv kan tage initiativer. Der samarbejdes med undervisningsministeriet, arbejdsministeriet og andre relevante parter. Man forsøger at påvirke den offentlige mening i folkeskolerne ved fx at gå på besøg, bruger medier og pjecer både nationalt og amtsligt for at komme i dialog. Virkeligheden er den, at der skal arbejdes meget.

Der er vedtaget en lov der påbyder fysisk tilgængelig-

hed til alle offentlige bygninger, og der vanker bøder hvis tilgængeligheden ikke er i orden. Fx går kørestolsbrugere i den almindelige folkeskole under forudsætning af, at det psykiske er ok og der er rundt om i administrationen ansat personer med fysisk handicap. Fortæller, at der afholdes handicap-olympiade med bl. a. baseball og spydkast. Med EU-støtte er der igennem det sidste år etableret mindre bo-institutioner mange steder – i lejligheder eller huse, indkøbt for EU-midler i bestræbelser på at få lukket de store institutioner. Efter en 3-års periode med EU-støttemidler skal rumænerne selv klare finansieringen af disse institutioner.

Den største succes er etablering af de tværfaglige team til at vurdere de 3 grader af handicap m.h.b. på hvilken støtte der skal stilles til rådighed. Vurderingen afhænger af arbejdsevne og sociale forhold. Der er med den nye reform en national klageinstans med et tværfagligt specialistteam. De nødvendige penge er ifølge præsidenten for sekretariatet i budgetterne både centralt, regionalt og lokalt.

Den rumænske befolkning er på ca. 22,5 mio. mennesker

og antallet af handicappede udgør ca. 1,5 % af befolkningen. I 2003 var der ca. 416.000 og nu er tallet nede på 300.000 fordi en del er blevet hjemtaget. Til sammenligning kan nævnes, at man i den vestlige verden regner med, at ca. 8-10% af en befolkning har en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse af så alvorlig karakter, at der er behov for støtteforanstaltninger.

Det er oplysninger der gør indtryk på de danske deltagere, der efter hvad de har set, ikke helt kan få tingene til at stemme overens. Fx har de hørt om den 17-årige

unge pige, der på det seneste er blevet reintegreret med sin biologiske far – en far hun aldrig har kendt eller anede eksisterede. Han er ikke sikker på at han har råd til, at hun kan fortsætte i skolen. Nu er det nemlig ham der er forpligtet til at afholde skoleudgifterne. Så længe hun var "forladt" var det staten der havde forpligtelsen. De har hørt om børn der er blevet reintegreret og hjemtaget i den biologiske familie, hvor det i nogle tilfælde ikke går nemt. Disse børn stikker nogen gange af fra familien og ender med at blive gadebørn. Vi har hørt, at der er nogle familier der udelukkende hjemtager deres barn/børn fordi de får et beløb til hjælp til etableringen i eget hjem. Vi har også hørt, at lovgivningen giver mulighed for støtte indtil det 24. år, hvis man er under uddannelse. Hvis man "dropper ud" af uddannelses-systemet efter det 16. år er det slut med støtten og for den voksne handicappede er de reelle støttemuligheder ringe, bl.a. fordi man er meget afhængig af sin familie.

De danske højskoleelever har igennem det program, som Det Europæiske Hus har planlagt og gennemført med besøget i Rumænien, fået et indtryk af et land med en gammel og broget historie, et land der er fattigt, der har nogle intentioner (i hvert fald på centralt hold) om at forbedre vilkårene for handicappede – og samtidig har de oplevet hvor langt der er mellem intentioner og virkelighed.

Lolli og jeg sagde farvel til gruppen, der herefter havde resten af dagen i Bucharest og om aftenen skulle spise på en restaurant, hvor der var folklore-optræden. Dagen efter skulle de til Deva for at se på klostre o.a. og torsdag den 1. april sagde Ioan farvel til gruppen ved grænsen.

For Lolli og mig var det en stor oplevelse at være sammen med de 25 højskoleelever, der i denne uge havde oplevet hvor store forandringer der er i gang i Europa og hvor langt der er igen i fx Rumænien.

Rapport fra besøg i Domus Zagorze, Warszawa og forskellige polske myndigheder og institutioner

Det Europæiske Hus har i gennem de sidste par år medvirket til at etablere et ungdomspsykiatrisk behandlingshus, der kan være med til at støtte de unge brugere med at skabe et liv uden for hospitalet og komme i uddannelse eller arbejde, men mest af alt skabe sociale netværk i deres lokalsamfund.

HusInformation har tidligere skrevet om projektet Domus Zagorze. Her er en beretning fra Knud-Erik Sabroe, mdl. af bestyrelsen for DEH, som var i Polen sammen med Anse Leroy og Hans Henrik Christensen den 26.3-1.4.2004

Af Knud-Erik Sabroe

Fire dage i slutningen af marts fik jeg lejlighed til at være på et evalueringsbesøg ved Domus Zagorze, Det Europæiske Hus' projekt i Warszawa. Besøget blev gennemført sammen med Anse Leroy og omfattede også et besøg ved Fountain House Warszawa samt med Hans Henrik Christensen, som deltog i besøget for at søge planerne om en ungdomshøjskole i tilknytning til Domus Zagorze yderligere udbygget.

Nedenfor er bragt en række rapporter, der søger at samle mit indtryk af, hvad der var hovedindholdet i en række møder, som blev afholdt under Warszawa besøget. Rapporterne er lavet på baggrund af mine personlige noter, og er ikke afstemt med de øvrige mødedeltagere.

Et overordnet indtryk fra besøget ved Domus Zagorze og fra forhandlinger med repræsentanter fra hospital, kommune og amt er, at der er tale om en pionerindsats indenfor polsk socialpsykiatri. Det blev gang på gang fra det offentlige repræsentanter tilkendegivet, at Domus Zagorze havde placeret sig i et hidtil udækket område i varetagelsen af psykisk belastede unge i Polen. Der var meget stor moralsk støtte og også en klar lyst til, at gå ind i en formel økonomisk støtte til drift og til varetagelsen af de socialpsykiatriske og pædagogiske opgaver. Men det var samtidigt klart, at midler-

ne ikke var parate, og at der skulle forhandles til mange sider og træffes nogle svære valg i forhold til, hvor man skulle søge alliancer/tilknytning. Det politiske billede og de involverede offentlige institutioners særlige interesser udgør et vanskeligt minefelt at operere i. Et mere personligt indtryk kan måske ses i den første rapport. Den støtte, der er givet fra Det Europæiske Hus, er anvendt godt og konstruktivt, men der er klart behov for, at der sikres en lokal økonomi til at føre stedet videre.

Med hensyn til ungdomshøjskole og international højskole ideerne blev der lyttet med interesse alle steder, men der var ofte store "spørgsmålstejn" i øjnene på samtalepartnerne. Jeg mener, at der skal være en dækkende skriftlig fremstilling (på polsk) af højskole ideens idemæssige og praktiske grundlag og af den danske ungdomsskole model, ledsaget af et meget konkret projektforslag før det lykkes at få de potentielle polske samarbejdspartnere i tale.

Det er vigtigt i den sammenhæng, som jeg konkluderede efter et møde, at begrunde, hvorfor vi mener, at denne danske systemeksport er hensigtsmæssig, og i hvilken udstrækning der er tale om "overførsel" af en dansk model eller om en sammenlægning af polske tiltag med danske. Visse aktiviteter i skolen i Zagorze havde næsten dansk ungdomsskole præg. Det mest løfterige er måske, at DZ og Wojewodztwa Mazowieckiego (amtet) i fællesskab kunne søge at finde et grundlag for økonomisk og styringsmæssigt at søge den danske ungdomshøjskole - /ungdomsskole model overført til Polen som et socialpsykiatrisk eksperiment.

Der er ingen tvivl om, at Domus Zagorze går en ganske svær tid i møde i forhold til at få afklaret sin økonomi og sin organisatoriske placering. Der vil således være behov for al den hjælp, der kan skaffes fra Danmark i en periode endnu. Forklaringen på

hvorfor, vil fremgå af de nedenfor bragte møderapporter.

Den 1. dags møder

Jeg kalder det jeg lavede i Zagorze et evalueringsbesøg fordi sigtet var, at jeg skulle prøve at få et indtryk af, hvordan Domus Zagorze (DZ) var kommet igennem sin etableringsfase og, hvordan udsigterne så ud. Der er således ikke tale om en systematisk gennemført evaluering, men om et indtryk opnået gennem åbne samtaler og umiddelbar iagttagelse af livet i DZ og gennem møder med offentlighedens repræsentanter. Sigtet var også, at jeg skulle give en præsentation af min alkoholforskning på "High School of Social Psychology" med henblik på at undersøge, om der via dette alkoholperspektiv kunne etableres et nærmere samarbejde mellem DZ og skolen. Denne forelæsning blev imidlertid ikke afholdt men erstattet med et møde med en professor fra skolen.

I den psykologiske viden- skab har man i perceptions- psykologien temaet "første indtrykkets betydning", og lad mig tage fat her. Jeg blev bragt til DZ af en frivillig, som gennem sin meget positive adfærd satte ganske store forventninger til den frivillige medarbejderstab. Første indtrykket af DZ blev skabt i et møde, hvor de ni beboere og otte ansatte eller frivillige og de tre danske besøgende var til stede. Mødet fik et forløb, hvor alle fortalte lidt om sig selv efterfulgt af en blanding af socialt samvær og faglig diskussion, om forskellige temaer af betydning for DZ. Et umiddelbart og positivt indtryk var den stærke og intense tilknytning, som fremtrådte i samspillet mellem alle tre kategorier af DZ tilknyttede. Det afspejlede sig i den åbent tilkendegivne, men også implicite følte "opbakning", der var når beboerne skulle præsentere sig og den følte accept af selv det mindste bidrag. Det afspejlede sig også i, at der var en spontan samling om den frivillige,

som havde sin guitar med, og som var ankerpunkt for en række fællessange, som også kom til at omfatte et par engelsk tekstede sange og (nynnet) "Freude schöner Götterfunken ...", som jo er EU's „officielle“ hymne.

Under mødet udspandt sig en diskussion mellem Anna Serafin og mig om det at dokumentere erfaringsopsamlingen fra prjektet. Det førte til, at Anna bad mig fremlægge mine synspunkter for hele den tilstedeværende gruppe. Der var stor lydhørhed og en umiddelbar accept af at sikre en dokumentation af projektet, der var systematisk og som levede op til betingelser, som gav mulighed for, at den kunne bringes i forskellig fagrelevant sammenhæng. Men det blev også præciseret, at der var et behov for en sideordnet profilering af projektet, som kunne bringes i TV, dagspresse eller andre dagsaktuelle medier.

Det var en gevinst for projektet, at der blandt de frivillige dels var to psykologer, som ville bruge DZ erfaringer i ph.d. afhandlinger, men også to psykologistuderende, som dels anvendte DZ i deres praksisperiode, dels ønskede at anvende erfaringerne i deres Masters afhandlinger. Jeg argumenterede stærkt for, at dataindsamling med henblik på information startede umiddelbart, så startproblemer og gevinster ikke blev glemt, og at der skete en forankring af dette hos en ansvarlig person. Jeg oplevede en umiddelbar opbakning bag dette. Anse Leroy pegede på det positive udbytte, der kunne være af at sikre en dagbogsførelse for alle tilknyttede, som kunne danne grundlag for illustrative dele af en dokumentering.

I samtale med Anna Serafin blev også de økonomiske betingelser for projektets overlevelse berørt. Der skal ske næsten en fordobling af antallet af beboere, for at det kan løbe rundt, uden

udefra kommende støtte, men det er der ikke plads til i de nuværende lokaler, men dog i huset, hvis man får mulighed for at etablere den tagetage, som er planlagt. Vi kom i denne sammenhæng ind på, at det ville medføre, at man sigtede mod en ændring af "organiseringen" af huset. Det vil være u hensigtsmæssigt/ socialpsykologisk problematisk at fungere med en gruppe på 17 medlemmer. For at opretholde et gruppepræg og en sam- og enheds følelse, som er et positivt udkomme af et sådant, bør gruppen ikke være større end ca. 8 - 9 medlemmer.

2. dags møder

Møde med director, dr. Maria Wilezynska . (Deltagere: Anne Serafin, Anse Leroy, Hans Henrik Christensen, Knud-Erik Sabroe)

MW konstaterede at Domus Zagorze (DZ) var en integreret del af hospitalet og fortsat ville være det. Hun pegede på, at hospitalssektoren i Polen er i meget store økonomiske problemer og i særdeleshed den psykiatriske sektor. Men psykiatrisk hospital Zagorze er ikke værst stillet. Det er en styrke, at hospitalet har en stærk neurologisk afdeling og en hertil knyttet rehabilitering, som er bredt orienteret og bl.a. indeholder logopædi og andre teknikker rettet mod paraplegi/bevægelsesorienterede neurologiske lidelser. Zagorze er central som center for internationale kontakter, men lider under at være spredt ud over Warszawa. Hospitalet prøver at sikre skolegang for børn og unge under indlæggelse, men har store problemer med, at hospitalet ikke har støtte fra det sociale system til at arbejde med patienterne, men at denne indsats skal dækkes af hospitalets egne, for små midler. På trods af sine plads- og økonomiske problemer er Zagorze et af de mest fremstående og i fronten placerede hospitaler i Polen, især for børn og unge.

Møde med repræsentanter for Otwock kommune. (Deltagere: Malgozatae Woznicka (afdelingsleder), et byrådsmedlem, en ekspert fra kommunen, Barbara Javonyska (Domus Europea), Andrzej Warchol) (stud., frivillig), Piotr Kempa, (stud.,

frivillig), Anne Serafin, Anse Leroy, Hans Henrik Christensen, Knud-Erik Sabroe)

Mødet startede med, at Anne Serafin konstaterede, at socialsektor og sundhedssektor skulle finde et samarbejde indenfor det psykiatriske hospitals funktions område. I den sammenhæng var der en reference til den skandinaviske model. Samarbejdet er vigtigt indenfor alle sektorer, men måske vigtigst for børn og unge. Planerne for DZ er en "modernisering" og udbygning, ikke bare for at blive større eller mere "moderne", men fordi der er et dokumenteret behov for DZ. Der er 9 unge i "Hostel DZ" for tiden, men en lang venteliste, og denne vil øges når DZ bliver mere kendt. DZ er et brud med sædvanlig tænkning i Polen og bør være model for en krævet udvikling.

Anse Leroy redegjorde for sine erfaringer som socialoverlæge og for synspunktet, at behandling var nødvendig, men at det var lige så vigtigt at give betingelser for "at leve livet", og at arbejdet derfor var en prioritet til "de syge". Mange psykiatriske patienter bør tildeles normalt arbejde, mente AL og refererer her til Fountain House modellen.

Knud-Erik Sabroe pegede på, at man i forhold til kommune interesser kunne vurdere det efter en "cost - benefit" model. Kommunen ville økonomisk vinde ved en investering i DZ indsatsen. Men man kunne også anvende en "profilerings" model. Ved en pioner indsats som Domus Zagorze, og ved at DZ kunne blive model for en udvikling i Polen, ville der kunne opnås en række sidegevinster for Otwock kommune.

Kommunens repræsentanter argumenterede, at Otwock kommune generelt var meget eksperimenterende og gav en række eksempler, men påpegede også, at der ikke er en tradition for støtte til psykiatriske patienter. Men der er i kommunen et initiativ til "organizing and socially supporting people with mental disorders".

Hvis ministerium og amtet "godkender" DZ, vil kommunen blive formidler af eventuelle midler, og derigennem blive involveret i

DZ både driftsmæssig og i forhold til rehabiliteringsindsatsen. Det vil kræve opstilling af en partnerskabsmodel med repræsentanter for psykiatrien, den pædagogiske og den sociale sektor. Der var behov for en beskrivelse af DZ, som kunne fremsendes til ministeriet med borgmesterens anbefaling for at kunne komme i betragtning til offentlig støtte. Det var kommunens opfattelse, at det ville være en fordel for processen, hvis DZ var uafhængig af hospitalet. Det er mit indtryk, at kommunen gerne vil støtte, og de "lover" meget. Men der skal en "godkendelses procedure" til, og der er ingen garanti for at den kommer igennem.

Kommunens repræsentanter gav udtryk for, at alle projekter bliver vurderet i forhold til deres værdi for kommunen. Dette sker på basis af indsamling af data om de forskellige projekter. Det var en vurdering, at DZ som institution havde en høj status, men at det var et problem, at den lå på grænsen mellem kommunalt og amtsligt ansvar.

Efter en længere debat om tilknytning og forskellige socioøkonomiske forhold udtrykte kommune repræsentanterne, at der var et godt klima for sociale projekter i kommunen under det nuværende styre, og at det for eksempel var første år i år, at der ikke var reduceret i det sociale budget. Men midlerne var stadig begrænsede. Der blev gjort opmærksom på et kommune net for social støtte, i hvilket der er forskellige "styrede" aktiviteter. DZ blev opfordret til at gå ind i dette.

Mødet efterlod indtrykket af en klart positiv holdning men også, at kommunen om end de anså DZ for et godt initiativ oplevede sig selv, som klart på forkant i forhold til at takle de problemer, som DZ var orienteret imod. Det var klart, at intet bliver foræret, og at kommunen er meget bevidst om sin betydning og om, at de skal sikre sig at DZ ikke bliver en byrde for kommunen. Der var også en stærk påpegning af de

kompetencemæssige/ ansvarsmæssige problemer i det offentlige system. Der var en åbenhed, men også en opfordring til at komme med mere konkrete udspil, som var afpasset efter de nye muligheder for at opnå støtte.

Møde med repræsentant fra amt, Anna Piasecka og rektor Bugaj fra særskolen ved hospitalet. (Deltagere herudover: Anna Serafin, Anse Leroy, Andrzej Wachole (stud., frivillig), Piotr Kempa (DZ elev), Marek Sadowski, Hans Henrik Christensen, Knud-Erik Sabroe).

Efter en introduktion fra Anna Serafin udtrykte Anna Piasecka, at hun var til stede for at "observe and evaluate and consider how to help". Hun var klar over, at hjælpen var nødvendig og var i øvrigt meget positiv overfor DZ som projekt.

Rektor omtalte sin skole og dens opdeling i en elementær og en senere uddannelses afdeling, men også aktiviteterne der er etableret for dem, som "har afsluttet" deres uddannelse.

Hans Henrik Christensen gav en grov skitse af de tanker, der ligger om en udbygning af DZ med en ungdomsskole og eventuelt en international ungdomshøjskole, og henviste herunder kort til de danske principper, som danner grundlag for tænkningen.

Der var en debat, hvorunder der sporadisk kom temaer op, som internationalisering, den åbne skole, den frie tanke, højskolegrundlaget. Det var en meget indholdsorienteret diskussion, som affødte en påpegning fra Knud-Erik Sabroe om, at det var nødvendigt at beslutte, om dette indhold skulle søges implementeret i et projekt, som havde græsrods karakter, eller som tog udgangspunkt i et "stort projekt", som sigtede mod en struktur, der indeholdt en række institutionelle tiltag i en af en overordnet forståelses bestemt model.

Det var også vigtigt at finde ud af, om der var tale om "en import" af danske ideer eller en samkøring af danske og polske ideer om pædagogik og socialpsykiatrisk indsats.

Videre påpegede han, at det også var nødvendigt at finde ud af, om vi sigtede mod et bilateralt projekt, om det skulle være et bredere "Baltic Sea" forankret, et Skandinavisk forankret eller et videre EU projekt (relaterende til internationaliseringstanken).

Anne Serafin refererede til sine undersøgelser af de muligheder, der kunne være i at forankre projektet i program (polsk tekst) ZPORR, prioritet 3, underpunkt 5.1. Men hun var ikke kommet videre end til at identificere programmet.

Rektor Bugaj kommenterede, at debatten havde været væsentlig. Han gjorde opmærksom på, at mange af de unge i hans skole ikke kunne klare en gymnasieuddannelse, men havde behov for en uddannelse efter grundniveau, der kunne forsyne dem med et formelt bevis for at de kunne noget. Han gav udtryk for en række ønsker, som var affødt af, at der var mange elever med musiske og kreative interesser, at der var behov for en IT uddannelse (hardware orienteret) og en økologi linie. Der er allerede planlagt inddragelse af lokaler til flere af disse ting fortalte han.

Hans Henrik Christensen pegede på ungdomsskolen i DK som model, og Anse Leroy spurgte om der var samarbejde med andre sektorer, som havde elever med særlige behov.

Der kom ikke en debat om dette og mødet sluttede med at Anna Piasecka igen gav udtryk for forståelse for Domus Zagorze problemerne og lovede sin personlige støtte.

I forhold til et samarbejde med skolen var det indtrykket, at skolen måske var sig selv nok, men ikke totalt lukket for et samarbejde om konkrete tiltag.

3. dags møder

Møde med vicedirektør Andrzej Cichocki, Wojewodztwa Mazowieckiego (Amt) (Deltagere herudover: Anne Serafin, Anse Leroy, Hans Henrik Christensen, Knud-Erik Sabroe)

Andrzej Cichocki (AC) talte pænt om DK og ønsket om i

Polens forandringsproces at lære af DK og vores måde at sætte mål og forfølge dem. Han pegede på arbejdsløsheden i PL, som er 20 % og som man frygter stiger ved EU medlemskabet. Effekten på ungdomsårgangene vil blive stor, fordi de i de kommende år vil være meget store. Det gør uddannelse til et centralt problem. Han pegede også på de strukturelle forskelle og herunder, at PL i højere grad end DK har mange marginaliserede grupper.

Der var en lang diskussion om konsekvenserne af arbejdsløshed i almindelighed og den særlige strukturelle arbejdsløshed, som har ramt Polen, som den ramte Danmark i 1980'erne (store og små ungdomsårgange, forsvinden af småindustri, internationale konjunkturens effekt mv.). I Polen er der et stort pres på uddannelse, fordi det ses som "håbet". Knud-Erik Sabroe (KES) bragte den "revolutionsteori" op, som bygger på, at når der uddannes mange til det højeste niveau, og disse undrages mulighed for at få arbejde, og at de samtidigt kan sammenligne sig med "nyrige", der har opnået deres rigdom uden en lang uddannelse, så er revolutionsbetingelserne til stede. Andrzej C. var enig heri, og kunne frygte en sådan udvikling i PL. Han forklarer videre om amtet, at det er PLs største med 22.000 kvadratkilometer og 5 millioner indbyggere. Warszawa som by takker mange penge ud af amtet, der dog er det måske bedst stillede i PL. Domus Zagorze (DZ) er beliggende i et område, der ikke er under Warszawa indflydelse.

Andrzej C. gav udtryk for, at han også var politiker og derfor gerne ville diskutere generelt, hvilket nok også var baggrunden for, at mødet kom til at vare i tre timer. AC karakteriserede i den sammenhæng PLs undervisningssystem som godt med en god lærer bestand, men det er nødvendigt stadig at øge muligheden for højere uddannelse, specielt søger PL at investere i ungdomsudannelserne for herigennem at tilpasse sig de strukturelle ændringer. Der er et pres for social opstigning i befolkningen, og blandt andet er der derfor en meget stor vækst i private skoler/uddannelse

institutioner også på højere uddannelses niveau.

Anse Leroy (AL) argumenterede flere gange for, at man ikke måtte glemme de svages situation. Anne Serafin (AS) gav en kort beskrivelse af elevmaterialet i DZ, elever der ikke kan følge almindelig skolegang. DZ er ikke en "specialundervisnings skole" (for retarderede el. lign.), den er en "alternativ skole", som tager højde for angst, psykisk uro og lignende psykiske problemer. Han Henrik Christensen (HHC) fremlagde synspunktet, at man bygger på, at stærke elever kan støtte svage elever indenfor den samme undervisningsenhed, og at en sådan enhed kunne modelleres på danske ungdomsskole eller Højskole principper. Andrzej C. ønskede at få eksempler på, at dette princip havde været anvendt og hvilke konkrete resultater det havde givet. Der blev ikke givet noget præcist svar på dette, men det affødte en længere diskussion om betingelserne for at lave en skole, hvor "normale" og "psykisk belastede" mødes, og KES gav en generel beskrivelse af, hvordan ungdomsskolen var placeret i det danske uddannelses system, og ungdomsskolens indhold.

Andrzej C. afsluttede debatten med at erklære, at han havde taget det fremførte til sig, at han anerkendte og respekterede ideer og ekspertise og ville støtte den mulige udvikling af Domus Zagorze.

Der var en efterfølgende diskussion om det tekniske problem, at DZ (Domus Europae) skulle have en adresse uafhængig af hospitalet. En løsning søges.

Møde med Malgorzata Woznicka, Otwock kommune. (Deltagere herudover: Anne Serafin, Anse Leroy, Marek Sadowski (DZ elev), Hans Henrik Christensen, Knud-Erik Sabroe)

Det centrale i denne diskussion blev spørgsmålet, som var rejst på det forrige møde, Domus Zagorzes uafhængighed af hospitalet af støttestrategiske grunde. Malgorzata Woznicka (MW) lagde stor vægt på denne uafhængighed, men også på at processen hen imod

denne skulle være en "trin for trin" proces. Hun foreslog, at man skulle starte med at frigøre staben, og herefter at få kontrol over og dække driftsudgifter. Hun sagde, at i tilfælde af uafhængighed af hospitalet ville Kommunen betale udgifter til pædagoger og for eksempel håndværkerudgifter til udvidelsen, men ikke dække arkitekt honorar, og arkitekt ville være nødvendig, fordi der skulle ligge et projekt med byggeplaner for at støtte bevillinger kunne komme igennem. Som udgang af en sådan proces ville DZ imidlertid være Kommunens. MW fandt, at der var mange løse ender i DZ situationen, som måtte afklares inden, at der kunne laves en plan, som sigtede mod en endelig løsning.

Under den videre debat fortalte MW, at kommunen for nyligt havde foræret et hus som gave til "Caritas" organisationen. Hun argumenterede for, at Domus Europae skulle søge at få DZ som gave fra amtet under garantien, at det f. eks. i en ti års periode fremover blev garanteret anvendt til hostel for "psykisk ustabile" unge. Huset ville på den måde kunne blive kapital i fremtidige ansøgninger. Knud-Erik Sabroe (KES) pegede på, at det ville være vigtigt i denne proces at forholde sig til, at hospitalet synes at betragte DZ som en gevinst for hospitalet, som de kunne anvende i den svære politiske og økonomiske trængte situation, som PL hospitaler er i. MW mente, at det ville være et forsøg værd, som NGO at sende en ansøgning til amtet, om ønsket at få huset som gave. En sådan ansøgning måtte imidlertid nødvendigvis sendes gennem hospitalet og have dets anbefaling, hvis den skulle have nogen chance.

MW sluttede med at "love" en ganske massiv støtte fra kommunen under forudsætning af, at en række af de ovenfor angivne problemer var løst, og tilkendegav, at det politiske klima i Kommunen for tiden var endog meget positivt i forhold til en indsats som den i DZ.

Efter min opfattelse er DZ i den klare problemsituation (men samtidig positive situation), at DZ har etableret sig med en perspektivrig og nødvendig indsats, som er af en sådan karakter, at flere parter i det administrative og politiske system er interesserede i, at "få fingrene i det". Der er ingen nemme løsninger i forhold til uafhængighed, binding til hospital, kommune eller amt, og det er svært udefra at give råd, fordi så mange ting vil afhænge af både landspolitiske og lokalpolitiske forhold, som det er svært at overskue som "besøgende", men måske også som lokal.

Men en ting er dog relativt klart, synes jeg, og det er at en binding til kommunen vil betyde, at der vil blive en relativ favorabel og tryk situation økonomisk og i forhold til rehabiliteringsdelen af DZ indsatsen, men også at man kommer under en "stærk styring", og usikker situation i forhold til de lokalpolitiske skift.

Hvad skal der til?

Jeg har tænkt over, hvad der kunne være elementer i en ansøgning til amtet om "gaven", og her er et forslag til, hvordan skrivelsen kunne se ud:

1. Starte med at formulere det konkrete ønske om at overtage ejerskab af huset.
2. Angive, hvilken organisation der er ansøger og hvem denne organisation samarbejder med (evt. "merits" fra dette samarbejde).
3. Angiv hospitalets betydning for projektet og dets tilblivelse.
4. En beskrivelse af historien (start), fulgt af en beskrivelse af processen og målgruppe (elever), frivillige og stab (ikke personer men "kategorier")
5. Suppler med politisk kommentering og inddrag kommunens foræring til "Caritas".
6. Diskuter evt. udviklingsperspektiver.

4. dags møder

Møde med prof. Eva Trzebinska, High School of

Social Psychology" (HSPS) (Deltagere derud over: Anne Serafin, Andrzej Wachole, Hans Henrik Christensen, Knud-Erik Sabroe)

Mødet kom i alt væsentligt til at handle om, hvilket samarbejde, der kunne etableres mellem Domus Zagorze og HSPS. Der blev diskuteret en række konkrete forslag, og der blev udtrykt positiv interesse fra Eva Trzebinska. Der var herefter en diskussion af forskellige formelle forhold, der skulle sikre, at de elever, der blev praksis udstationeret, eller som ville skrive opgaver med udgangspunkt i DZ, fik en korrekt placering og vejledning i systemet.

Der blev spurgt om samarbejdsmuligheder med Aarhus Universitet og Knud-Erik Sabroe svarede med en skitsering af de betingelser, der er gældende under Sokrates (Erasmus) programmet, og om de særlige betingelser vedtaget af de europæiske regeringer under "Bologna principperne". Han redegjorde også for de særlige betingelse for internationale aftaler, der er fra Aarhus Universitet. Noget af dette var delvis kendt andet ukendt for de polske deltagere i mødet.

Der blev udtrykt ønske om, at der søgtes mulighed for, at Knud-Erik Sabroe indgik som vejleder for Andrzej Wachole og Piotr Kempa på deres tredje års og fjerde års opgaver, men der var muligvis nogle store formelle hindringer. Knud-Erik Sabroe tilbød en "con amore" vejledning i så stort omfang som ønsket. Det blev aftalt, at Knud-Erik Sabroe ved et eventuelt genvisit ved Domus Zagorze skulle holde en eller flere gæsteforelæsnings om dels alkoholforskning dels evaluering.

Denne artikel adskiller sig fra de fleste andre, vi bringer i HusInformation. Men den giver ud over de faktuelle informationer også et indblik i, hvor meget arbejde der ligger i at udvikle relationer lokalt i forbindelse med projektudvikling. Derfor har vi valgt at bringe rapporten i sin fulde længde. Du kan læse mere om projektet på foreningens hjemmeside under "Polen."

DEH så småt ved at gå i gang i det russiske

Børn fra et børnehjem i Kirov amt i Rusland. Kvinden i den stribebluse er **Antonina Dashkina**, der er formand for den russiske forening for socialrådgivere og socialpædagoger, som DEH har lavet en samarbejdsaftale med om projekter i de kommende år.

Af Henrik Haubro

DEH har i flere år arbejdet i Hviderusland - først med krisecentret for kvinder og børn, senere også med lokale sociale projekter i forskellige amter. Aktiviteter, der er finansieret af EU og udenrigsministeriet.

DEH var også med i to mindre projekter i Rusland sammen med Frederiksborg amt sidste år. Det ene om unge i psykiatrien og specialinstitutioner i Leningrad Amt, og det andet om krisecentre i Pskov amt. Projekter finansieret af udenrigsministeriet.

I år har vi haft mulighed for at komme lidt tættere på den russiske virkelighed og begynde at opbygge relationer og kontakter, som er helt nødvendige for at skabe gode lokalt forankrede udviklingsprojekter. DEH har bl.a. indgået en samarbejdsaftale med den russiske "Union of social workers and social pedagogues in the Russian Federation" mhp. at indgå i projektsøgninger til EU på især det sociale område. Det er hensigten allerede i 2004 at medvirke i bud til projekter i Kirghistan og Ukraine - og måske i selve Rusland.

Men da foreningen jo også er meget konkret arbejdende har vi allerede i det små medvirket til at sætte en række aktiviteter i gang:

- ♦ I anledning af den internationale dag for børns rettigheder den 1. juni holdt vi turdag i Moskva for en gruppe børnehjemsbørn fra byen Kostroma - med besøg på den Røde Plads, i McDonalds, metroen og kulturparken (nærmest Tivoli)
- ♦ I anledning af EM i fodbold støttede vi en ungdomsgruppe fra Kirovsk kommune i Leningrad amt med en lille fodboldturnering, hvor vi foranledigede at unge indsatte i ungdomsfængslet deltog
- ♦ I Kirov amt har vi støttet indkøbet af en brugt computer og web camera, så børnene indsat i detention op til en måned for mindre forseelser er gået i gang med at lave en avis og fortælle om deres egne livshistorier. De yngste indsatte børn er bare 10 år.
- ♦ I Kirov amt har vi støttet en mor med 2 børn, hvor den ældste var anbragt på børnehjem, fordi hun ikke kunne få en lejlighed - fordi hun ikke havde opholdstilladelse i byen og ikke kunne få det, fordi hun ikke havde en lejlighed. En rigtig Kafkask situation. Hun var taget fra sin landsby, fordi hun fik tæv og ikke kunne forsørge børnene. DEH brød cirklen og kommunen vil så hjælpe videre.

Hvad er det der sker med "Ceausescu's børn"?

Af Lise From

I de første år efter revolutionen i Rumænien i 1989, var de fleste mennesker vist enige om, at børnene på institutionerne helst skulle hjem til deres familier. Og det skete da også for mange af de små børn, hvis forældre pga. bitter nød og fattigdom havde overladt dem til offentlig forsørgelse på institutionerne – og mishandling af mange af børnene.

Det såkaldte re-integrationsprogram af børnene foregår stadig – blot er børnene nu blevet 14 år ældre, dvs. 17-18 år for mange vedkommende. De er vokset op uden kontakt med den familie, som de ikke vidste de havde, den familie de følte, havde forladt dem.

Man kan spørge sig selv, om det ikke er mishandling (igen) af "Ceausescu's børn", der nu som unge skal integreres i deres familie, dvs. hjem til den familie der i sin tid forlod dem. Familier der i mange tilfælde er så fattige, at de ikke har råd til at betale for den skolegang og uddannelse, som rumænsk lovgivning nu giver mulighed for at støtte indtil det 24. år.

Det Europæiske Hus (NGO) der har arbejdet med at forbedre villkårene for de dårligst stille børn og unge i Ru-

mænien i flere år, har i de seneste år set tilfælde, hvor dette ikke er nogen god løsning for den unge. For disse unge betyder "familien" meget, men der er samtidig stor bitterhed mod den familie, der i sin tid forlod dem, så hvordan kan ansvarlige myndigheder forestille sig, at der kommer noget godt ud af, at re-integrere på disse præmisser. Der hvor der er et gensidigt ønske, er det positivt, men i de tilfælde hvor der sker under (frivillig)tvang fra den unges side, er det på forhånd dømt til at mislykkes.

Uanset hvor højt man værdsætter de familiære værdier, må der være en grænse – den grænse der sættes af det unge menneske, der som barn oplevede at blive forladt/efterladt af sine forældre.

I Politiken søndag den 6/6 2004 kunne man læse overskriften "Rumænske forældre sælger deres børn til forretningsmænd". Af teksten fremgår det, at der er tale om beløb på omkring 25 – 50 euro, dvs. ca. 200 – 400 d. kr. Er det børn, der formidlet et mindre integrationsbeløb til familien er kommet hjem, og som nu igen skal opleve at blive forladt?

Hvem varetager disse børn og unges interesser?

Somme tider glemmer man let, hvordan forholdene var for de understøttede børn og unge i Rumænien, her det psykiatriske hospital Poiana Mare for 10 år siden. Og der er sket mange forbedringer. Men der er fortsat meget at gøre og hjælpe med for disse børn og unge, der fortsat lever under urimelige betingelser som en slags genstande, der bare kan kastes rundt med. Ligesom det er svært at få skabt ordentlige betingelser for et godt voksenliv (bare sidste vinter døde 17 mennesker på Poiana Mare pga. sult og fejlernæring). Desværre er offentligheden i Danmark og andre rige lande tilsyneladende trætte af at høre om Rumænien og støtte udviklingen. Det er lidt trist og gør arbejdet meget sværere. For udvikling koster penge, hvis den skal lykkes - fordi der skal investeres i at forbedre forholdene for udsatte mennesker, som ikke ligefrem er dem, der står først i køen, når bevillinger skal gives.

Hvordan står det til?

Det Europæiske Hus er fortsat aktiv i Rumænien, selvom vi har været nødt til at skruer ned for indsatsen i det sidste års tid. Simpelthen fordi vi ikke har haft ressourcerne til at være i Craiova så meget, som vi kan se, der er brug for.

Modellen med bofællesskaber fungerer fortsat, og der er 60-70 unge tilknyttet i de 12 boliger, der er. Og det er lykkedes at få kommunen til at dække 65% af udgifterne. Resten kommer fra England og Danmark.

Det største problem er fortsat at få værkstederne til at køre, så de kan bibringe de unge nogle færdigheder, som de kan bruge til at få job andre steder. Det er der mange grunde til, bl.a. at personalet endnu ikke har skiftet fra gamle dages overlevelsese-økonomi (sort og centraliseret). Men det handler også om, at vi ikke har haft ressourcerne til at betale lønninger, til at investere og til at uddanne personalet i de nye metoder. Derfor går udviklingen lidt efter "fra-hånden-til-munden"-princippet. Og

desværre går det jo i sidste ende ud over de unge, der har brug for støtten til at tage dette skridt ind på arbejdsmarkedet for at kunne skabe en selvstændig tilværelse og slippe "forsorgen".

Sammen med den engelske organisation "Horizon" forsøger DEH at finde midler til at forstærke indsatsen og iværksætte et projekt, der kan give værkstedsområdet en ordentlig saltvandsindsprøjtning. I mellemtiden forsøger vi at holde så meget gang i udviklingen og kontakten som muligt, bl.a. med aktiviteter som er beskrevet andre steder i bladet.

Men det ville være godt, hvis vi kunne skaffe midler til at tage en ordentlig tørn i de sidste 2½ år, inden Rumænien måske bliver medlem af EU i 2007. For så vil det blive meget sværere, hvis man i Craiova ikke er kommet op i omdrejninger. Skal det lykkes, skal vi skaffe mindst 1 million kroner, så vi kan have 1-2 folk på stedet og penge til at investere i aktiviteterne, som ligger klare til at blive ført ud i livet.

Det er godt, når nogen orker at gøre noget!

Det er ikke nogen hemmelighed, at det indimellem er temmelig svært at holde gejsten oppe, når vi tager de lange, seje træk i Rumænien. Det kan godt virke som et Sisufos arbejde, når det efter et dusin år fortsat er svært at få de lokale samarbejdspartner til at forstå, at det handler om at skabe muligheder for de unge, der ellers bare skubbes ud i ingenting eller det, der er værre - som f.eks. det psykiatriske hospital i Poiana Mare. Og det bliver bestemt ikke lettere, når vores gamle, baskiske partnere hopper fra deres del af aftalen og økonomien.

Men så er det opløftende, når en række familier igen i år vil have deres rumænske ferie-børn på sommerophold i Danmark (også nogle af de unge, der er kommet i klemme med den nye hjemsendelsespolitik). DEH organiserer igen i år sådanne ophold for en halv snes børn og unge.

Og i august har vi 3 frivillige, der tager tre uger til Craiova og hjælper med at få værkstedet videre og lavet en bedre hverdag for de 2 multihandicappede brødre i et af bofællesskaberne.

Der er fortsat meget at gøre!

Way Out er kommet rigtigt i gang på Vesterbro

Det Europæiske Hus fik i sommeren 2003 en 3-årig projektbevilling fra Socialministeriet til at gøre en indsats for unge misbrugere med såkaldt dobbeltdiagnose (selvom vi ikke bryder os om udtrykket).

Projektet har nu været i gang i et år, og du kan på DEH's hjemmeside læse den første delrapport samt projektskrivelse og meget andet. Way Out har også sin egen hjemmeside, som der er link til.

Af Henrik Olsen

I HusInformation nummer 4 fra oktober kvartal 2003 fortalte vi første gang om Way Out, Det Europæiske Hus' første projekt i Danmark. Socialministeriet har givet en 3-årig bevilling til at udvikle nye sociale indsatser for udsatte unge i København.

2. januar 2004 åbnede vi så dørene i projektets lokaler i Helgolandsgade mellem Hovedbanegården og Maria Kirkeplads.

Hvordan ser en typisk dag i Way Out så ud? Først og fremmest skal der helst ikke være en typisk dag i Way Out. Vi prøver at tage udgangspunkt i hvilke aktiviteter brugerne ønsker, men har selvfølgelig også nogle retningslinier for arbejdet.

Vi foretrækker et så ligeværdigt forhold som muligt mellem brugere og frivillige. Derfor insisterer vi på, at frivillige kun omgås brugere, hvor der er en gensidig sympati. Hvis der ikke er dét, kommer der ikke noget godt ud af det – for nogen.

Folk bruger stedet på forskellige måder. Nogle bruger os til at få hjælp til at komme videre med deres tilværelse. De søger lejlighed og arbejde herfra. Andre er endnu ikke nået så langt. Nogle kommer her for at spise og går så hurtigt igen. Andre er meget glade for at deltage i aktiviteter, mens andre igen hellere vil sidde og snakke.

Nogle brugere er henvist fra andre projekter, behandlingsinstitutioner og lignende, fordi de mener, at Way Out kunne være et godt supplement til deres eget arbejde. Derudover har vi selv udført opsøgende arbejde. Her har vi fået hjælp af brugere, der har hjulpet med 'insiderviden' om hvor og hvordan man kan kontakte målgruppen. Andre igen har fundet vej til Way Out, fordi de har venner eller bekendte, der har fortalt om stedet.

De fleste frivillige er dét vi kalder 'projektfrivillige'. Det er folk, der møder op i Way Out til en eller flere ugentlige vagter af tre timer. Her tager arbejdet udgangspunkt i hvilke brugere og hvilke muligheder for aktiviteter, der findes den dag. Man kan også bidrage til de praktiske og administrative opgaver, der

Måltider er et godt fundament for mange andre gøremål. Derfor er det også vigtigt, at det ikke kun bliver spisning, men et fælles mødepunkt.

måtte være.

Derudover har vi en mindre gruppe af frivillige, som vi kalder 'specialistfrivillige'. Det er frivillige, der ikke kommer her på en ugentlig basis, men hjælper os på andre måder. En hjælper os, når vi har problemer med vores computere. En anden har doneret et logo til Way Out. Andre igen hjælper med praktiske opgaver eller med udsmykning af stedet. Man kunne også forestille sig 'specialistfrivillige' med brugerkontakt. En lystfisker, der kunne tage brugere med ud. En musiker, der kunne undervise brugere med interesse for musik. Kun fantasien sætter grænser for hvilken slags 'specialistfrivillig' man kan være

På det seneste har vi også fået 'seniormedlemmer'. En lille håndfuld af de mere engagerede brugere gav udtryk for irritation over andre brugere, som de ikke syntes gav noget igen til projektet. Resultatet er, at vi har folk, der først kom her som brugere, som i dag bidrager til projektets daglige arbejde. Nogle går til hånd med oprydning, opvask, bading og lignende. Andre deltager i det opsøgende arbejde med at fortælle unge om projektet. En bruger deltager i interne møder med ansatte og en repræsentant for de frivillige.

En af vores målsætninger er at samarbejde med andre, der arbejder med udsatte unge. I april afholdt vi et kursus om relations- og motivationsarbejde med deltagelse af ansatte og frivillige fra Way Out og Kirkens Korshærs Varmestue Istedgade 100. Sammen med en lektor fra RUC, har vi eksperimenteret med at anvende antropologiske metoder i det opsøgende arbejde. Vi samarbejder også med SSP Valby. Nogle af vores brugere er blevet tilbudt formidlingskurser, så de kan dele deres erfaringer med unge og deres forældre og pædagoger i SSP regi. SSP Valby har også inviteret Way Out til at deltage i en hashkampagne, der løber af staben til efteråret.

I fremtiden skal vi have endnu mere fokus på at fortælle om Way Out. Vi har planer om opsøgende arbejde i Stog. Vi vil også samle brugerhistorier: hvor er folk, når de ikke er i Way Out? Hvem er de sammen med?

Et snapshot af én periode:

14.06.04 til 25.06.04

Brugerantal
Antallet af daglige besøgende har i perioden svinget mellem 3 og 11 med et gennemsnit på 6,8.

Antallet af daglige besøgende mellem 11 og 18 år har svinget mellem 0 og 3 med et gennemsnit på 1,0.

Antallet af daglige besøgende mellem 19 og 30 år har svinget mellem 0 og 4 med et gennemsnit på 2,7.

Antallet af daglige besøgende over 30 år (seniormedlemmer) har svinget mellem 2 og 4 med et gennemsnit på 3,1.

Dette tal er eksklusiv brugere som er over aldersgruppen (undtaget kommende seniormedlemmer) – både dem som har været en del af projektet før og nye mennesker, som vi taler med og henviser til andre projekter.

Aktiviteter

14.06.04: Spiseaften (frivillig og bruger lavede maden – 1 ansat, 2 frivillige og 4 brugere spiste)

15.06.04: Biograftur (frivillig og bruger)

15.06.04: Spiseaften (frivillig og bruger lavede maden – 2 ansatte, 2 frivillige og 4 brugere spiste)

15.06.04: Planetariet (frivillig og bruger)

21.06.04: Spiseaften (2 frivillige lavede maden – 2 ansatte, 3 frivillige og 5 brugere spiste)

21.06.04: Danseforestilling (frivillig og bruger)

22.06.04: Petanque (ansat og 2 brugere)

22.06.04: Basketball (ansat og 2 brugere)

22.06.04: Biograftur (frivillig og bruger)

23.06.04: Biograftur (frivillig og bruger)

24.06.04: DVD (frivillig og 4 brugere)

24.06.04: Spiseaften (bruger lavede maden – 1 ansat, 2 frivillige og 4 brugere spiste)

25.06.04: Boomtown (seniormedlem og 2 brugere)

25.06.04: Fotoudstilling i Øksnehallen (Frivillig og 2 brugere)

25.06.04: Spiseaften (frivillig og bruger lavede maden – 2 ansatte, 2 frivillige og 4 brugere spiste)

25.06.04: Cinemateket (ansat og bruger)

Kontakter

15.06.04: Møde med Mette Sørensen fra Sundholm: præsentation af Way Out og af Sundholm.

18.06.04: Kontakt til Rikke Posborg fra Settlementet ang. eventuelle henvisninger og et møde i august

21.06.04: Møde med Peter fra Tjekpunkt: gensidig orientering om fælles bruger

Opsøgende arbejde

Vi er i gang med at lave nye flyers, skilte, plakater og andet præsentationsmateriale.

Frivillige

16.06.04: Frivilligmøde med deltagelse af 7 frivillige.

I Danmark blæser institutionaliseringens vinde

Gennem de sidste år har der desværre været en tendens mod at sende handicappede medborgere tilbage til større og større boenheder - under dække af at gøre forholdene mere tidssvarende. Man kan kalde det meget, men det er en geninstitutionalisering, vi er vidne til. Og som Det Europæiske Hus gerne vil advare de nye kommuner mod at fortsætte. Det er hverken bedre, billigere eller løser de faglige kompetence-spørgsmål, der ellers er begrundelsen. Faktisk er det lige modsat.

I denne kommentar sættes fokus på en gruppe yngre handicappede, som vi i Danmark gennem mange år har parkeret på plejehjem. Vi burde ikke kunne være disse forhold bekendt.

Af Lise From

Der bor ca. 1.500 yngre mennesker i alderen 18 – 65 år i boliger beregnet for stærkt plejkrævende ældre. Yngre mennesker hvis funktionsnedsættelse er af en sådan karakter, at de er afhængige af hjælp døgnet rundt.

Det blev oplyst på konferencen "Fra institution til bolig – og retur igen?" som Center for Ligebehandling af Handicappede i samarbejde med Udviklings- og Formidlingscentret på Handicapområdet (UFC Handicap), Landsforeningen LEV og Socialpædagogernes Landsforbund afholdt onsdag den 28. april. Der er tale om yngre mennesker, som kommunerne tilsyneladende ikke har kunnet tilbyde andre muligheder. Andre muligheder er først og fremmest egen bolig suppleret med hjælper-ordning eller amtsligt/kommunalt botilbud med jævnaldrende.

Ældreboligerne er først og fremmest tænkt som kommunernes tilbud om bolig til stærkt plejkrævende ældre over 65 år og dermed baseret på en tilværelse, værdier og rutiner, der er i overensstemmelse hermed.

Unge og ældre kan sagtens have en mere eller mindre fælles god tilværelse et stykke ad vejen, men der alligevel store forskelle i hverdagen.

Generelt sammenligner man sig med det man kender. Det gælder også unge/yngre

mennesker uanset omfang og karakter af funktionsnedsættelsen.

Som ung er man optaget af at udforske tilværelsens muligheder, hvad enten det drejer sig om uddannelses- og karrieremuligheder, kærester mv. Man er kort sagt i den alder, hvor voksendetiteten skal manifestere sig. Man er på udkig efter alle de udfordringer der er i forbindelse med en personlig udvikling. Ældre plejkrævende mennesker er formentlig ikke uddannelses- eller arbejdssøgende, ligesom man kan spørge sig selv, hvor meget status det giver blandt jævnaldrende, hvis man fortæller, at man bor i ældrebolig – nok ikke noget der bidrager til at styrke identitet og livskvalitet.

I dagens samfund er uddannelse og beskæftigelse en stærk faktor i forbindelse med udvikling og identitet. Muligheder, som tilsyneladende ikke tilbydes de ca. 1.500 unge mennesker, der på grund af deres funktionsnedsættelse er tvunget til at bo i ældrebolig, på trods af at lige muligheder for handicappede gennem mange år har været og stadig er et

grundlæggende princip i dansk handicappolitik. Ja – vel – de har taget over hovedet og lever under betryggende plejemæssige forhold, men man kan spørge sig selv hvad det er for et liv, de har fået tilbudt, om det er et liv man f.eks. vil være bekendt at tilbyde egne børn og familie.

I Berlingske Tidende kan man den 29. april læse, at handicappede risikerer at blive kastebold i strukturreformen. Det er i denne sammenhæng ikke afgørende hvilken myndighed der varetager de enkelte opgaver, men at kvaliteten og dermed tilbud og muligheder er i orden og i overensstemmelse med de muligheder der i øvrigt hersker i samfundet.

Men hvad med de 1.500 unge mennesker der på grund af deres funktionsnedsættelse er henvist til at bo på i en ældrebolig? Vil de blive glemt i kampens hede? Det har nemlig været situationen for denne gruppe der siden 1980'erne har været udsat for en meget ulige behandling, uden de muligheder, som lovgivningen giver mulighed for.

Lidt nyt fra medlemskredsen og bestyrelsen

DEH bestyrelsesmedlem Knud-Erik Sabroe er blevet æresmedlem af Dansk Psykologforening. Vi ønsker tillykke. Her ses KES ved festligheden sammen med de to andre nye æresmedlemmer Karen Akhøj og Lis Møller.

Endelig kom turen til Knud-Erik Sabroe, hvis mangeårige karriere som psykolog har Aarhus Universitet som omdrejningspunkt. Hertil kom

han i det farlige år 1968 – samtidig med bruddet på det københavnske monopol. Først som medgrundlægger af Psykologisk Institut, siden

som drivkraft gennem undervisning, administration og forskning: formand for instituttet, dekan for fakultetet, konsistoriemedlem og meget mere.

Som Roal Ulrichsen udtrykte det, havde Knud-Erik Sabroe ikke alene været med til at gøre sit fag synligt, men også positioneret det. Ved en general forsamling, hvor etikken fyldte, var det naturligt at nævne, at Knud-Erik Sabroe i 1980'erne var med til at udforme de første etikregler. En flittig forsker af internationalt tilsnit var det også, foreningen gjorde til æresmedlem, og en forfatter af et næsten riffsbjergsk omfang – med en helt unik placering inden for det socialpsykologiske område.

Ove Lund er projektleder for Way Out og medlem af bestyrelsen.

Ove Lund, der er cand. psych. påtog sig i januar opgaven som projektleder i Way Out på deltid. Samtidig gik Ove ind i bestyrelsesarbejdet for foreningen.

Ove har arbejdet med sociale projekter i mange år og er en meget erfaren projektleder, bl.a. fra Dansk Råstof.

Du kan læse meget mere på DEH's hjemmeside: www.europeanhouse.org

Generalforsamling 2004 holdes to gange i år

Desværre har informationsniveauet i foreningen ikke været på sit højeste det seneste halve år. Der er ikke engang nået at blive sendt girokort ud til medlemskontingent for 2004 endnu. Det kommer først med dette udvidede nummer af HusInformation.

Generalforsamlingen var derfor indkaldt via foreningens hjemmeside - i rette tid, men tilsyneladende ikke til så manges opmærksomhed. Der var derfor ikke mange medlemmer, da generalforsamlingen blev holdt den 11. maj 2004 i Helgolandsgade 10 i København (Way Out).

Selvom den efter vedtægterne var lovligt indkaldt og blev gennemført, besluttedes det også at afholde en ekstraordinær generalforsamling i slutningen af november 2004 i forbindelse med foreningens 10-års fødselsdag. Med den almindelige vedtægts-bestemte dagsorden.

I det følgende bringes et kort referat af generalforsamlingen. Hele referatet kan findes på hjemmesiden fra medio juli sammen med referaterne af bestyrelsesmøderne.

Formandens beretning

Formanden beklagede, at der havde været sparsom information til medlemmerne om DEH's aktiviteter, men håbede det ville blive bedre fra eftersommeren 2004, når samarbejdet med Way Out og Henrik Olsen gik i gang.

DEH har fortsat projekter i Albanien, Bulgarien, Belarus,

Generalforsamling 2004
holdes (igen)
27. november 2004
i forbindelse med
Det Europæiske Hus
10-års fødselsdag

Polen, Baltikum og Rusland. Og altså nu også i Danmark. (Se om disse aktiviteter i dette blad).

Ove Lund fortalte om Way Out projektet, hvor der nu er en stab på små 25 unge frivillige, men også at det er svært at få fat i målgruppen af unge misbrugere. Way Out knokler videre med at finde måder at løse denne opgave på, og den første delrapport er netop færdiggjort.

Regnskabet

Regnskabet, der ikke var endeligt færdigt i revisionen, blev uddelt sammen med budget 2004. Formanden gennemgik regnskabet, der viste, at indtægterne var større end budgetteret, men beklageligvis var udgifterne det også, fordi foreningen ikke havde fået refusion for udlæg i Rumænien i 2002-03, som ellers lovet fra en samarbejdspartner gennem mange år. Og for at gøre regnskabet så transparent som muligt, havde bestyrelsen godkendt at tage tabet i 2003.

Derfor var det forventede underskud på 112.000 kr. - i det endelige regnskab dog "kun" på 46.145 kr. Og det er trist, fordi vi uden tabet ville have været gældfri.

Budgettet for 2004 er lavet meget forsigtigt og forventer et overskud på 255.000 kr. Går det bedre skulle DEH kunne være "på lige" i sit 10-års jubilæumsår.

Bestyrelsen

Bestyrelsen blev genvalgt og der blev valgt endnu et medlem til bestyrelsen: Henning Sletved,

Henning Sletved
er nyvalgt til
bestyrelsen

der er cand. psych. Og arbejdet mange år med specialundervisning. Bestyrelsen består nu af: Henrik Haubro (formand) Lise From (næstformand) Anse Leroy Knud-Erik Sabroe Poul Roepstorff Anna Serafin Ove Lund Henning Sletved

Ekstern revisor er fortsat statsaut. revisor Ebbe Ravn, og intern revisor Marianne Nielsen.

Ny generalforsamling

På grund af de få deltagere holdes næste generalforsamling den 27. November 2004 på Islands Brygge, Kbh.

Og sådan ser økonomien ud...

Omsætningen i DEH var i 2003 på 2.55 mio. kroner - en stigning fra 2002 på 831.000 kr.

eller næsten 50 %. Og selvom det også gav flere indtægter og vi holdt de admini-

strative udgifter på 1,5 % fik vi altså en meget stor merudgift på projekterne.

Du kan finde hele regnskabet på hjemmesiden, hvis du vil læse mere detaljeret.

Art	B-2002	R-2002	B-2003	R-2003	Difference	B-2004
Indtægter						
Kontingenter	75.000	38.250	75.000	32.350	-42.650	75.000
Salg af varer	15.000	2.968	20.000	38.168	+18.168	20.000
Diverse indtægter	50.000	26.272	50.000	212.000	+162.000	100.000
Gaver	-	161.463	150.000	250.403	+100.403	200.000
Tipstilskud	85.000	84.559	80.000	80.265	+265	75.000
Konsulent - projekter	-	266.106	250.000	160.930	-89.070	50.000
Lokaler	-	-	-	20.000	+20.000	-
Indtægter i alt	225.000	579.618	625.000	794.116	+169.116	520.000
Udgifter						
HusInformation	35.000	6.436	30.000	14.072	-15.928	20.000
Porto	10.000	5.296	5.000	6.207	+1.207	10.000
Salgsomkostninger	-	-	-	51.682	+51.682	5.000
Administration	100.000	49.416	100.000	51.647	-48.353	100.000
Renter kassekredit	60.000	69.049	70.000	27.064	-42.936	25.000
Resultat af projekter	20.000	307.450	300.000	675.795	+375.795	100.000
Afskrivninger	-	4.771	5.000	13.794	+8.794	5.000
Udgifter i alt	225.000	442.420	510.000	840.261	+330.261	265.000
RESULTAT	0	+137.198	+115.000	-46.145	-161.145	255.000

Det Europæiske Hus
The European House

Det Europæiske Hus
Uraniavej 5 - 1878 Frederiksberg C

Telefon: 3324 3720
Fax: 3324 3726
E-mail: post@europeanhouse.org

Giro 424-6608
BG-Bank - reg. 0258 kt. 25800063686

Modtager:

www.europeanhouse.org

Redaktør af dette nummer: Henrik Haubro

En lille og vågen forening

Igen i sommer har der i medierne været en hed diskussion om måden, de humanitære organisationer bruger deres midler. Blandt andet at der bruges mange midler til administration og reklamer for indsamlinger, helt op til 60 pct. af de indsamlede midler. Her kan Det Europæiske Hus heldigvis melde klart "hus forbi" - vi har simpelthen ingen lønnede medarbejdere, hverken til administration eller PR. Foreningen baserer sig udelukkende på frivillig arbejdskraft - og kun i nogle få projekter har vi betalte medarbejdere, også her er langt den overvejende del af indsatsen gjort af frivillige. Så de midler vi får ind, går direkte til indsatsen i de projekter, DEH er med i.

Alligevel er sådanne oplysninger med til at gøre det sværere for også foreninger som Det Europæiske Hus, når vi skal skaffe midler til aktiviteterne. For i en sådan mediedebat skæres alle over en kam. Og små foreninger er naturligvis mere sårbare end store organisationer, fordi indsatsen alene hviler på frivilligt arbejde - og en vilje til at gøre en forskel hos disse frivillige.

Det er godt nok. Men det har også en bagside, for med det frivillige arbejde kan være svært at nå det hele og at udnytte og skabe de muligheder, der også er nødvendige for at gøre et godt stykke arbejde. F.eks. har vi i DEH ikke nået at producere informationsbladet i nogle måneder, og vi har ikke nået at sende opkrævninger på kontingent 2004 ud før nu. Vi har ikke midler til at følge ordentligt op i vort rumænske projekt; ligesom vi har svært ved at nå at udarbejde alle de projektsøgninger, vi gerne ville. Og vi har slet ikke haft ressourcer til at videreudvikle samarbejdet med de mange partnere, vi har i mange lande.

Når vi så oven i hatten får en økonomisk lussing, fordi en af vore gamle samarbejdspartnere hopper fra deres aftale, bliver der ekstra travlt med at samle op, så det bliver endnu sværere at nå at tage sig af foreningens udvikling. For det kræver både kræfter og midler.

Derfor er det endnu engang tid til at opfordre alle til at være med til at styrke Det Europæiske Hus' arbejde. Det kan gøres på mange måder: *lige fra at betale sit kontingent, få 1-2 andre til at melde sig ind til direkte at gå med og løse nogle konkrete opgaver såsom at lave informationsmateriale, samle midler ind og være med til at gennemføre projekterne.*

Vi håber i dette nye nummer af HusInformation at have givet et indtryk af nogle af de mange aktiviteter, DEH har gang i - og måske derigennem også at have skabt en interesse for at være med på den ene eller anden måde. I højre kolonne kan du læse om nogle af de opgaver, der godt kunne trænge til en hånd.

Fra efteråret 2004 vil vi prøve at gøre det lettere at komme ind i foreningens arbejde, da Henrik Olsen (Way Out) og Marianne Nielsen har lovet at stå for koordinering og kontakt til medlemmerne, ligesom vi i Helgolandsgade 10 i København vil have mulighed for, at frivillige kan mødes. Det vil du høre mere om i næste nummer af HusInformation.

Henrik Haubro

ØJE ÅBNEREN

Send dit kontingent før din nabo.
Og spørg din nabo om det ikke var
noget at blive medlem af DEH.
Det koster kun 150 kr. for 1 år.

Opgaver søger "løserer"

Det Europæiske Hus har en masse opgaver, som der er brug for nogle interesserede mennesker til at gå ind i og være "løserer" for. I denne rubrik vil du finde nogle af disse opgaver kort beskrevet som en slags kontaktannoncer. Og forhåbentlig er der en eller flere opgaver, der fanger din interesse.

Vi vil bringe nyt om opgaver og de arbejdsgrupper, der kommer i gang i HusInformation og på hjemmesiden.

Har du fået lyst til at være mere aktivt med i foreningens arbejde, kan du kontakte Henrik Olsen på telefon 3331 7033 ml. kl. 15-21 på hverdage.
Email: ho@wayout03.dk

OPGAVE: MEDLEMSINFORMATION

At holde kontakt til medlemmerne, opdatere medlemsliste, skaffe nye medlemmer, kontingenter, udsende HusInformation 4-8 gange om året.

Omfang: ca. 3-4 timer en gang om måneden.

OPGAVE: HUSINFORMATION

At skrive og redigere foreningens blad, indsamle informationer om DEH's projekter, udforme idéer til informationsmateriale, fundraising osv. Kommende redaktør: Henrik Olsen.

Omfang: ca. 4-6 timer en gang om måneden.

OPGAVE: 10 ÅRS FØDSELSDAGSFEST

At tilrettelægge og finde midler til en god fødselsdagsfest for Det Europæiske Hus i den sidste uge af november 2004. I samarbejde med bestyrelsesrepræsentanter.

Omfang: ca. 2-3 timer et par gange om måneden (september-november).

OPGAVE: OPERATION FØDSELSDAGSKORT

At skrive og sende fødselsdagskort til de unge i Rumænien og andre børn og unge, der ikke har familie. Og julegaver til disse børn og unge i de forskellige lande, vi arbejder.

Omfang: ca. 2-3 timer 1 gang om måneden.